

Olsztyn, 23 czerwca 2023 r.

PS-II. 021.8.2023

Starostowie Powiatów
Prezydenci Miast/Burmistrzowie
Wójtowie Gmin
Województwa Warmińsko-Mazurskiego
-wszyscy-

Szanowni Państwo,

W załączeniu przekazuję materiały edukacyjne opracowane przez Uniwersytecki Dziecięcy Szpital Kliniczny w Białymstoku, dotyczące postępowania w sytuacji połknięcia przez dziecko ciała obcego otrzymane z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

W związku z powyższym, uprzejmie proszę o rozdystrybuowanie załączonych treści do jednostek podległych, aby możliwie jak najszerszej dotarły one do rodziców oraz opiekunów zatrudnionych w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej
Urszula Jędrychowska

Drodzy Rodzice, jeżeli wasze dziecko połknęło ciało obce?!

Spis treści

Które połknięte przez Twoje dziecko przedmioty są

szczególnie groźne?	1
SUBSTANCJE ŻRĄCE.....	1
BATERIE.....	2
MAGNESY (więcej niż 2).....	3
LEKI.....	3
OSTRE PRZEDMIOTY.....	4
DWUKOLOROWE MONETY (2 zł, 5 zł).....	5
DUŻE PRZEDMIOTY (o średnicy powyżej 2cm i długości powyżej 5–6 cm).....	5
TRUJĄCE PRZEDMIOTY.....	5
Jak rozpoznasz, że dziecko coś połknęło?	6
Co się stanie z Twoim dzieckiem w szpitalu?	7
Co można zrobić, by uniknąć takich sytuacji?	8

Które połknięte przez Twoje dziecko przedmioty są szczególnie groźne?

Wasze dziecko lubi poznawać świat organoleptycznie czyli bada nieznanne mu przedmioty znajdujące się w zasięgu ręki poprzez włożenie ich do ust. Jest to naturalny odruch.

Bardzo częstym powodem zgłaszania się rodziców do lekarza jest połknięcie ciała obcego przez jego pociechę. Najczęściej dotyczy to dzieci w wieku od 6 miesiąca życia do 3 roku życia oraz dzieci z niepełnosprawnością intelektualną. Maluszki najczęściej połykają elementy zabawek, monety, kolorowe koraliki, klocki, pionki do gry, kulki magnetyczne, baterie zasilające otaczające nas urządzenia elektroniczne.

SUBSTANCJE ŻRĄCE

To różne czyszczące chemikalia, które posiadamy w domu (granulaty żrące do rur, wybielacze, rozpuszczalniki). Są mega groźne! Od razu parzą przewód pokarmowy! Dlatego też nigdy nie zostawiamy takich substancji w dostępnym dla dziecka miejscu oraz nie umieszczamy ich np. w kolorowych butelkach napojach.

UWAGA BARDZO WAŻNE

Absolutnie nie powinno się wywoływać wymiotów u dziecka, które napiło się lub zjadło substancję żrącą! Ponieważ, jeśli ta substancja wróci przez przełyk z wymiotami może poparzyć go po raz drugi i zrobić dziecku jeszcze większą krzywdę!

BATERIE

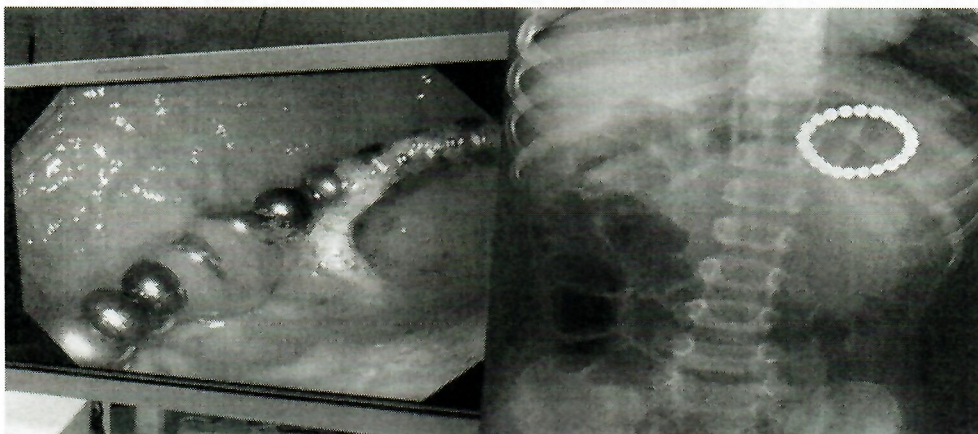
Dotyczy to tych większych akumulatorów typu AA (używanych do pilotów, zabawek itp.), jak i tych płaskich okrągłych baterii w kształcie pastylki (wykorzystywanych w zegarkach, kalkulatorach, termometrach i zabawkach elektronicznych itp.). Największym zagrożeniem po połknięciu jest ładunek elektryczny, który powstaje z różnicy potencjałów. Generuje on podwyższoną temperaturę, przez co może doprowadzić do uszkodzenia otaczających go tkanek czyli błony śluzowej przewodu pokarmowego, a także okolicznych naczyń krwionośnych. Może to po dłuższym czasie doprowadzić do perforacji błony śluzowej (czyli przedziurawienia) oraz krwotoku spowodowanego uszkodzeniem naczyń krwionośnych, zwłaszcza w przypadku lokalizacji baterii w przełyku, a ryzyko jest tym większe, im większa jest bateria (szczególnie >2 cm). **Baterie z przełyku muszą być usunięte w trybie pilnym.** Jeśli dziecko połknęło baterię sytuacja jest bardzo poważna i należy działać natychmiast. Należy jak najszybciej udać się do szpitala (najlepiej by taki szpital posiadał Oddział Gastroenterologii Dziecięcej lub Oddział Chirurgii Dziecięcej). **Bateria powinna być usunięta w ciągu 6 godzin.**

Pamiętaj!
Bateria powinna być usunięta w ciągu 6 godzin

MAGNESY (więcej niż 2)

Jeśli dziecko połknie jeden magnes, ryzyko poważnych powikłań jest znacznie mniejsze niż przy połknięciu 2 lub więcej magnesów. Magnesy się przyciągają i mogą ucisnąć ścianę przewodu pokarmowego i ją uszkodzić (np. kawałek ściany jelita może zostać pochwycony między 2 magnesy, co może spowodować jego obumarcie i przedziurawienie). **W tej sytuacji należy natychmiast zgłosić się z dzieckiem do SOR.**

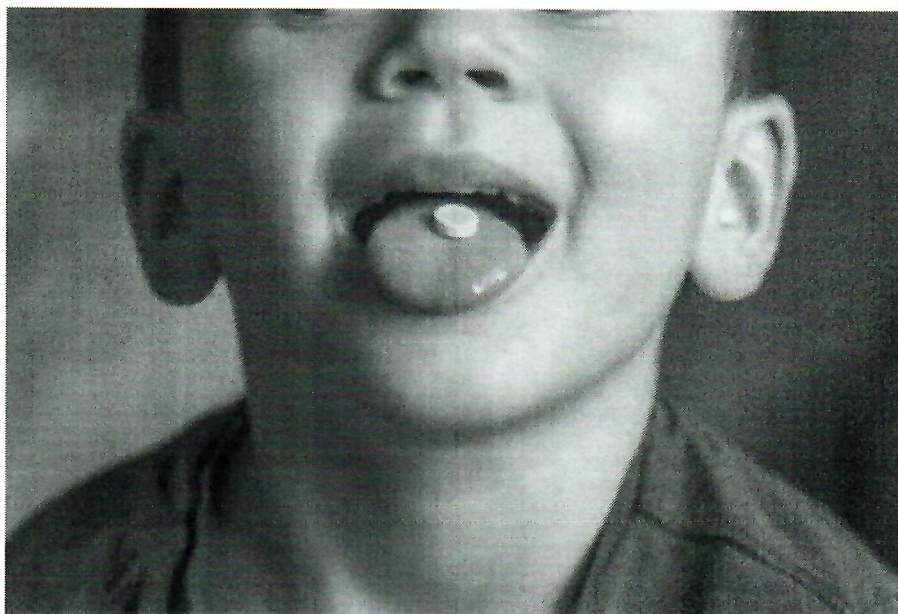

LEKI

Sz szczególnie groźne są leki działające na serce oraz na ciśnienie krwi (np. leki nasercowe, leki na nadciśnienie, potas, magnez, leki „na cukrzycę”). Również groźne jest wypicie niektórych leków do inhalacji (np. leków od astmy). Ponieważ, nie wiemy jakie lekarstwo jest

niebezpieczne dla dziecka, należy skontaktować się z lekarzem POZ lub SOR, który zadzwoni na **NUMER ALARMOWY OŚRODKA TOKSYKOLOGII**.

OSTRE PRZEDMIOTY

Mogą one przedziurawić ścianę przewodu pokarmowego. Dotyczy to ciał obcych o ostrych krawędziach, do których można zaliczyć m.in. igły, gwoździe, otwarte agrałki, wykałaczki, rozprostowane spinacze do papieru, ości, fragmenty kości długich, kawałki szkła, fragmenty protez stomatologicznych. **W sytuacji ich połknięcia należy natychmiast zgłosić się z dzieckiem do SOR.**

DWUKOLOROWE MONETY (2 zł, 5 zł)

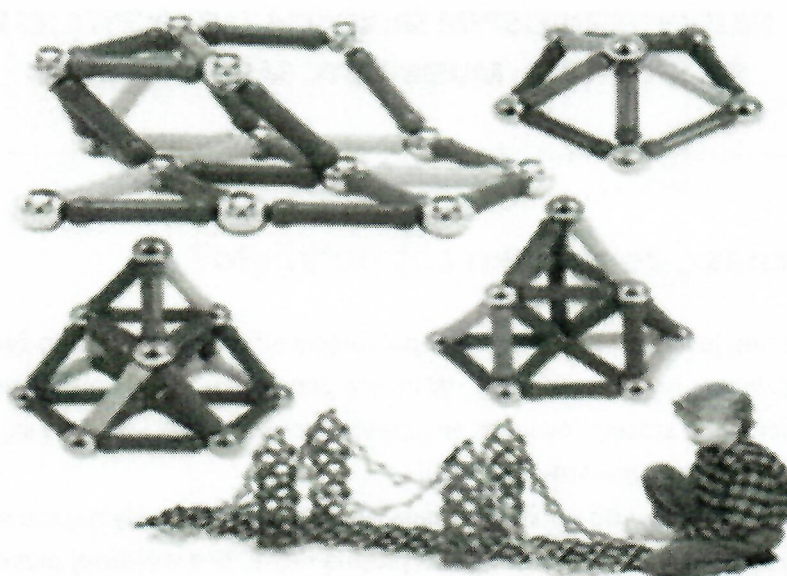
Wykonane są z dwóch stopów metali, które pod wpływem kwasu żołądkowego wydzielają ciepło i mogą poparzyć błonę śluzową żołądka.

W szpitalu

DUŻE PRZEDMIOTY (o średnicy powyżej 2cm i długości powyżej 5–6 cm)

Najprawdopodobniej nie zdołają one same opuścić przewodu pokarmowego i mogą utknąć gdzieś po drodze, w związku z czym należy szybko działać i zgłosić się do szpitala.

TRUJĄCE PRZEDMIOTY

Dotyczy to np. liście lub jagód (owoców) trujących roślin. Dzieci często lubią bawić się w przyrządzanie dań z różnych roślin. Jeśli nie wiemy czy roślina jest trująca, należy

skontaktować się z lekarzem POZ lub SOR, który zadzwoni na **NUMER ALARMOWY OŚRODKA TOKSYKOLOGII**.

Jeżeli Twoje dziecko połknęło coś z tej listy – należy udać się z dzieckiem do SOR, w tej sytuacji wywołanie wymiotów może być ryzykowne i nie należy tego robić!

Pamiętaj!

NAJSKUTECZNIEJSZYM ŚRODKIEM ZARADCZYM JEST PROFILAKTYKA, MUSIMY BYĆ BARDZO UWAŻNI.

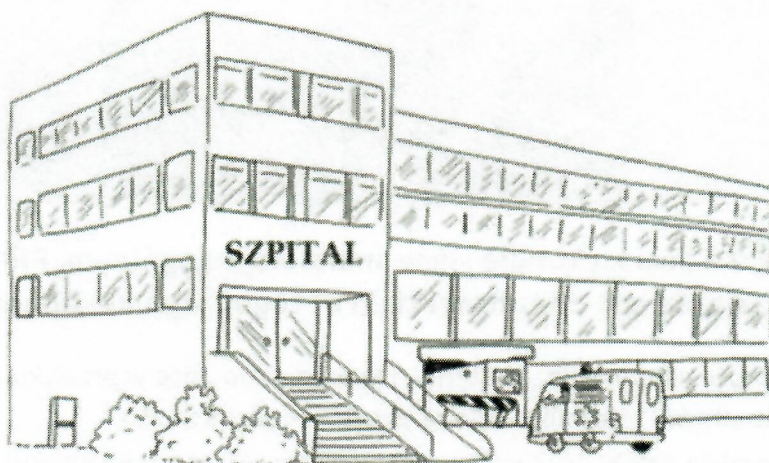
Jak rozpoznasz, że dziecko coś połknęło?

- Najprościej, jeśli zobaczysz moment połknięcia albo powie Ci o nim świadek zdarzenia (samo dziecko, rodzicielstwo itp.). W innym przypadku trudno podejrzewać połknięcie ciała obcego, w szczególności jeżeli przeszło przez przełyk i dostało się do dalszego odcinka przewodu pokarmowego.
- W 40% przypadków do połknięcia ciała obcego dochodzi gdy nie ma świadków. Dlatego też jeśli u Twojego dziecka wystąpią nagle, bez wyraźnej przyczyny ból gardła lub trudności w przełykaniu śliny lub kęsów pokarmu, kaszel, krztuszenie się, nudności lub wymioty, ból lub dyskomfort w klatce piersiowej (w szczególności jeśli mogło mieć kontakt z drobnymi przedmiotami) należy brać pod uwagę aspirację ciała obcego do dróg oddechowych i pilnie skonsultować się z lekarzem!

- W 50% przypadków może nie być żadnych objawów. Mogą one pojawić się z opóźnieniem. Późne objawy połknięcia ciała obcego: narastające zaburzenia przełykania, brak przyrostu masy ciała, dziecko zmienia nawyki żywieniowe, nawracające zapalenia płuc i oskrzeli, krwiotłucie oraz krew w stolcu.
- Około 80-90% ciał obcych może być wydalona samoistnie. Wówczas w większości przypadków wystarczy czujna obserwacja.

PILNA KONSULTACJA LEKARSKA JEST JEDNAK KONIECZNA, A O DALSZYM POSTĘPOWANIU POWINIEN ZADECYDOWAĆ LEKARZ

Co się stanie z Twoim dzieckiem w szpitalu?

- Czynności wykonywane w szpitalu zależne są od wielu czynników- jaki przedmiot dziecko połknęło, ile czasu minęło od połknięcia, od możliwości i postępowaniu w danej placówce.
- Wykonanie kilku zdjęć Rtg w celu potwierdzenia połknięcia ciała obcego i określenia jego umiejscowienia(chyba, że dziecko połknęło coś, czego nie widać w Rtg).Badanie musi objąć wszystkie odcinki przewodu pokarmowego.
- O dalszym postępowaniu zdecyduje lekarz. Może zalecić obserwację i przesiewanie stolca (z ewentualną podażą leków przeczyszczających i oceną radiologiczną przemieszczania się ciała obcego – np. kontrolne RTG co tydzień) albo skierować pacjenta na gastroskopię W celu usunięcia ciała obcego.
- Leczenie operacyjne (endoskopia lub otwarcie powłok brzucha) konieczne jest w około 1% przypadków.

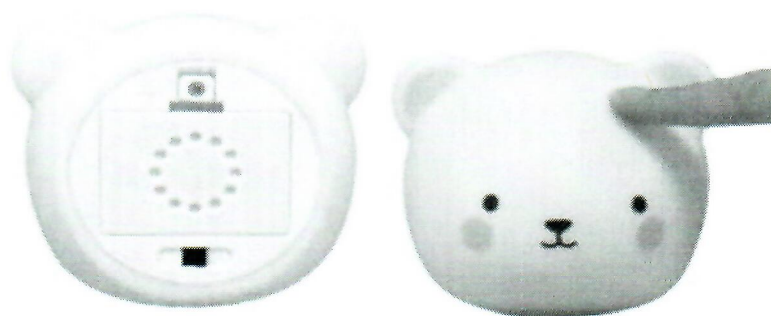

Gastroskopię u dzieci wykonuje się w znieczuleniu ogólnym. Pilność jej wykonania zależy od rodzaju ciała obcego i jego umiejscowienia.

- W ciągu **6 godzin** należy usunąć baterie oraz ostre ciało obce w przełyku. Dotyczy to także przedmiotów, które całkowicie zamykają światło przełyku.
- W ciągu **24 godzin** należy usunąć niewielkiej wielkości, tępe ciało obce w przełyku oraz magnesy, przedmioty ostre lub długie (powyżej 5-6 cm), które mogą zaklinować się w zgięciu dwunastnicy.
- W ciągu **72 godzin** należy usunąć ciała obce o średniej wielkości (poniżej 5 cm długości i 2-2,5 cm średnicy).

Co można zrobić, by uniknąć takich sytuacji?

- Magnesy do zabawy są dla dzieci powyżej 3 roku życia, ale pod opieką dorosłych.
- Prawidłowe zabezpieczenie baterii w zabawkach (zamknięcie z dodatkową śrubką). Nowe i używane baterie powinny być przechowywane poza zasięgiem dziecka (np. wysoko).

- Należy zwracać szczególną uwagę na pozostawione podczas czynności codziennych drobnych i ostrych elementów (śrubki, spinacze, biżuteria, gwoździe itp.).

- Przechowywanie leków w bezpiecznym miejscu poza zasięgiem rąk dziecka.
- Środki chemiczne przechowywać w zamkniętych szafkach, do których dziecko nie ma dostępu. Dodatkowo zabezpieczone szafki pod zlewami.

Pamiętaj!

**NAJSKUTECZNIEJSZYM ŚRODKIEM ZARADCZYM JEST
PROFILAKTYKA, MUSIMY BYĆ BARDZO UWAŻNI.**

Materiał przygotowany w ramach Promocji Zdrowia przez mgr. piel. Ewa Wyłuda

